

УДК 37.014.5

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.342521>

Ірина Єнгалічева, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри освітнього менеджменту, артменеджменту і соціальної роботи
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6824-9548>

ЯКІСТЬ ОСВІТИ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито поняття якості освіти в контексті сучасної української школи, визначено ключові аспекти, чинники впливу та основні виклики, що постають перед системою загальної середньої освіти в умовах реформування. Проаналізовано сучасні підходи до оцінювання якості освіти на національному та міжнародному рівнях, зокрема відповідно до положень Закону України “Про освіту” (2017), Концепції Нової української школи, діяльності Державної служби якості освіти України та міжнародних освітніх стандартів OECD і UNESCO. Окреслено напрями вдосконалення якості шкільної освіти, серед яких підвищення професійної компетентності педагогів, розвиток освітнього середовища, партнерська взаємодія та цифровізація освітнього процесу. Зроблено висновок, що якість освіти є багатокомпонентною категорією, що потребує системного підходу, інституційної підтримки та орієнтації на потреби дитини.

Ключові слова: якість освіти; шкільна освіта; Нова українська школа; освітнє середовище; педагогічна майстерність; освітня політика.

Літ. 18.

Iryna Yenhalychyeva, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Educational Management, Art Management and Social Work Department,
Bohdan Khmelnytskyi National University of Cherkasy
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6824-9548>

EDUCATION QUALITY: KEY ASPECTS AND CHALLENGES OF MODERN EDUCATION

The article provides an in-depth analysis of the concept of education quality in the context of ongoing transformations in modern Ukrainian schools. It defines the theoretical and methodological foundations of the study and highlights the content, managerial, and socio-psychological aspects of quality assurance. Education quality is emphasized as a strategic category determining the effectiveness of state education policy, contributing to human capital formation, and supporting sustainable social development.

The legal framework of Ukraine (“On Education” (2017), “On Complete General Secondary Education” (2020), the “New Ukrainian School” Concept (2016)) and international standards (UNESCO, OECD, ESG) are analyzed as benchmarks for modernization. The article outlines the role of the State Service for Education Quality of Ukraine in implementing internal evaluation, institutional audit, and building a quality culture in schools.

International assessments (PISA) are examined to identify global trends emphasizing the competence-based approach, digital transformation, and psychosocial well-being of students. The study reveals key components of the school quality system: learning outcomes, teacher professionalism, safe and inclusive environments, and effective management.

It is argued that challenges such as unequal access to education, digital readiness, staff shortages, and the impact of war require systemic reform. Practical directions include teacher professional development, innovative technologies, digitalization, school-community partnerships, and psychological support.

The article concludes that education quality assurance should be a continuous process integrating state policy, pedagogy, and societal needs to form an innovative, human-centered educational space capable of meeting modern challenges.

Keywords: quality of education; school education; New Ukrainian School; educational environment; teacher competence; education policy.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Якість освіти є одним із головних пріоритетів державної освітньої політики та важливою умовою суспільного розвитку. У сучасних реаліях освіти виконує не лише знаннєву, але й соціокультурну, інноваційну та ціннісно-орієнтаційну функції, що зумовлює необхідність переосмислення критеріїв і стандартів її якості. Сучасна школа в Україні переживає глибокі трансформаційні процеси, спрямова-

ні на оновлення змісту, методів і технологій навчання відповідно до вимог Нової української школи (НУШ). У цьому контексті поняття якості освіти набуває комплексного змісту, охоплюючи результати навчання, педагогічну діяльність, освітнє середовище, управлінські процеси та задоволеність усіх учасників освітнього процесу.

Паралельно з національними реформами, акцентуємо увагу на відповідності освіти міжнародним стандартам якості (UNESCO, OECD, ESG), формуванні ключових компетентностей та забезпеченні

академічної доброчесності. В умовах цифровізації суспільства та переходу до змішаних і дистанційних форм навчання виникає потреба у формуванні гнучкої, адаптивної освітньої системи, здатної реагувати на динамічні виклики сучасності. До таких викликів належать нерівність у доступі до освітніх ресурсів, недостатня цифрова компетентність педагогічних кадрів, зниження мотивації учнів, потреба у розвитку soft skills, а також необхідність забезпечення психолого-педагогічної підтримки учасників освітнього процесу.

Крім того, якість освіти сьогодні розглядається в аспекті ефективності управління, партнерської взаємодії між школою, батьками, громадою та державними інституціями, а також функціонування внутрішньої та зовнішньої систем моніторингу результатів навчання. Особливою залишається проблема оцінювання якості освітніх послуг не лише з позиції результатів навчання, але й з урахуванням рівня задоволеності здобувачів освіти та соціального запити суспільства.

Отже, дослідження ключових аспектів і викликів сучасної освіти в контексті забезпечення її якості є надзвичайно актуальним та становить значний науково-практичний інтерес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із ключових орієнтирів для здійснення реформ у галузі освіти виступають *Міжнародні великомасштабні дослідження, зокрема PISA*. Дані PISA 2022 року засвідчили зниження ряду навчальних результатів у більшості країн, водночас окресливши напрями розвитку – перехід до компетентнісного підходу, посилення уваги до добробуту учнів та цифрової трансформації оцінювання [12]. Для України участь у дослідженні стала не лише джерелом зовнішнього порівняльного аналізу, а й важливим стимулом до системного оновлення змісту освіти та педагогічних практик.

Не менш важливими агентами впровадження внутрішніх систем забезпечення якості освіти виступають національні інституції. В Україні провідну роль у цьому процесі відіграє Державна служба якості освіти (ДСЯО), яка розробила та поширила методичні матеріали й щорічні аналітичні звіти, що структурують підходи до самооцінювання, інституційного аудиту та підвищення прозорості управління школами [6]. Завдяки цим напрацюванням значна кількість закладів освіти змогла перейти від розрізнених ініціатив до створення сталих і формалізованих механізмів внутрішнього забезпечення якості.

У науковому дискурсі, сформованому під впливом ініціатив UNESCO, простежується тенденція до розширення розуміння якості освіти як багатовимірного явища. Зокрема, у ключових *міжнародних документах, таких як звіт “Reimagining Our Futures Together”*, наголошується, що ефективність освітніх систем не може оцінюватися виключно

через академічні результати. У наукових дослідженнях акцент зроблено на необхідності інтеграції принципів соціальної справедливості, інклюзії, психосоціального добробуту учасників освітнього процесу, а також етичних і екологічних аспектів у стратегічні напрями розвитку освіти [8]. Такий підхід зумовлює перехід до комплексних, міждисциплінарних і міжсекторальних моделей освітньої політики, орієнтованих на стійкий суспільний розвиток.

У сучасних наукових дослідженнях (А. Солодчук [14], М. Мельник [5], Л. Ілійчук [3], І. Прудченко, О. Шкатула, Ю. Базелюк [11] та ін.) акцент зроблений на *вплив воєнних дій, внутрішнього переміщення населення та інших соціально-економічних потрясінь на якість освіти*. Аналіз результатів свідчить про зниження рівня доступу до освітніх послуг, ослаблення навчальної мотивації та погіршення академічних досягнень здобувачів освіти. Водночас у науковому середовищі формується блок адаптаційних підходів, спрямованих на відновлення освітнього процесу в умовах кризи, серед яких – запровадження гнучких освітніх траєкторій, розвиток систем психологічної підтримки та використання мобільних і дистанційних освітніх сервісів. Ці стратегії розглядаються як інструменти підвищення стійкості національної системи освіти до довготривалих системних викликів.

Дані міжнародних досліджень (OECD, PISA) та національної освітньої статистики демонструють стійку регіональну диференціацію результатів навчання в Україні. Аналітика вказує на прояви нерівності між міськими та сільськими школами, а також між закладами з різним рівнем ресурсного забезпечення. Виявлені розриви засвідчують потребу у впровадженні цілеспрямованої політики щодо підтримки сільських і малоресурсних шкіл, розвитку кадрового потенціалу педагогів у проблемних регіонах і формуванні механізмів справедливого розподілу освітніх ресурсів. Такий підхід розглядається як ключовий чинник підвищення освітньої рівності та збалансованого територіального розвитку системи освіти.

Мета статті: проаналізувати ключові аспекти якості шкільної освіти, визначити сучасні виклики, що впливають на її рівень, та окреслити напрями підвищення ефективності освітнього процесу в умовах реформування української школи. Для дослідження означеної проблеми необхідним видається вирішення наступних **завдань дослідження:** розкрити поняття та теоретичні засади якості освіти в контексті загальної середньої освіти; проаналізувати нормативно-правову базу та міжнародні стандарти, що регламентують забезпечення якості освіти; визначити ключові компоненти шкільної системи забезпечення якості (зміст освіти, педагогічна компетентність, освітнє середовище, управління); оцінити сучасні виклики та проблеми, які впливають

на рівень якості освіти в школі (нерівність доступу, цифрова готовність, психосоціальний аспект, кадрове забезпечення).

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Поняття якості освіти в педагогічній науці трактується як відповідність освітніх результатів державним стандартам, суспільним запитам і потребам особистості. Згідно із Законом України “Про освіту” (2017), якість освіти – це рівень досягнення особою визначених стандартом освіти результатів навчання, що забезпечує її розвиток і соціалізацію [9; 10].

У наукових джерелах (О. Біляковська [1], А. Стеблицький [15], Г. Матукова [4] та ін.) якість шкільної освіти розглядається як комплексна системна характеристика, що відображає узгодженість і взаємозалежність основних складових освітнього процесу. До її структури належать зміст і стандарти освіти, рівень професійної компетентності педагогічних працівників, умови освітнього середовища, ефективність управлінських процесів, а також результати навчальних досягнень учнів. Таким чином, якість освіти є не лише показником окремих елементів шкільної системи, а цілісним інтегрованим утворенням, що характеризує її функціональну спроможність.

Сучасна концепція якості освіти ґрунтується на засадах гуманізму, дитиноцентризму, інклюзивності та академічної доброчесності, що забезпечують орієнтацію освітнього процесу на розвиток особистості та рівний доступ до можливостей навчання [13]. Такий підхід передбачає не лише оцінку результативності навчання, а й аналіз умов, у яких ця результативність формується.

Державна політика у сфері забезпечення якості освіти в Україні визначається системою стратегічних документів, які створюють нормативно-правову основу для реформування шкільної освіти. Серед ключових актів варто виокремити Закон України “Про освіту” (2017), Закон України “Про повну загальну середню освіту” (2020), Концепцію реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” (2016), Положення про Державну службу якості освіти України (2017) та Методичні рекомендації МОН щодо формування системи забезпечення якості освіти у школі (2020).

Зазначені документи визначають механізми створення внутрішніх систем забезпечення якості освіти, процедури самооцінювання шкіл і проведення інституційних аудитів, а також встановлюють критерії ефективності педагогічної діяльності. У сукупності ці нормативні положення формують рамку для підвищення прозорості, підзвітності та результативності освітньої системи, сприяючи її поступовому наближенню до європейських стандартів якості.

Зрозуміло, що забезпечення якості освіти в сучасній школі є комплексним процесом, що охоплює низку взаємопов’язаних компонентів. До основних з них належать: зміст освіти та результати навчання, професійна компетентність педагогічних працівників, створення безпечного й інклюзивного освітнього середовища, а також ефективне управління та моніторинг освітньої діяльності. Деталізуємо зазначені компоненти забезпечення якості освіти в закладах загальної середньої освіти.

1. Освітній зміст і результати навчання. Сучасний зміст шкільної освіти має бути спрямований на формування компетентнісної моделі навчання, яка поєднує практичну спрямованість, гнучкість та відповідність віковим і психологічним особливостям учнів. Відповідно до положень Концепції “Нова українська школа” [7], ключовим результатом освітнього процесу виступає не лише засвоєння системи знань, умінь і навичок, але й розвиток основних компетентностей, таких як уміння вчитися, критичне мислення, громадянська активність та ініціативність. Такий підхід орієнтує освітній процес на формування особистості, здатної до саморозвитку та активної участі в суспільному житті.

2. Професійна компетентність педагогічних працівників. Якість освітнього процесу безпосередньо корелює з рівнем професійної підготовки педагогів [13]. Сучасний учитель має виступати фасилітатором навчання, який не лише передає знання, а й організовує освітню взаємодію, стимулює пізнавальну активність та забезпечує підтримку індивідуальної освітньої траєкторії кожного учня. Важливими складовими професійної компетентності є володіння цифровими технологіями, методиками диференційованого та інклюзивного навчання, а також уміння створювати атмосферу довіри, поваги та взаємопідтримки. Систематичне підвищення кваліфікації через участь у тренінгах, онлайн-курсах і педагогічних майстернях є необхідною умовою сталого професійного розвитку педагогів.

3. Освітнє середовище та безпечні умови навчання. Згідно з положеннями Державної служби якості освіти України [6], ефективне освітнє середовище має характеризуватися безпечністю, інклюзивністю, мотиваційним потенціалом і спрямованістю на розвиток компетентностей учнів. Особливого значення в сучасних умовах набуває забезпечення психологічного комфорту та емоційного добробуту учасників освітнього процесу, що є невід’ємними чинниками високої якості освіти.

4. Управління та моніторинг якості освіти. Система управління якістю освіти у школі ґрунтується на принципах планування, моніторингу, аналітичного оцінювання результатів і прийняття управлінських рішень на основі доказових даних. Важливим механізмом внутрішнього забезпечення якості є процедура самооцінювання закладу освіти,

яка дозволяє виявляти сильні сторони діяльності школи та визначати напрями для подальшого розвитку.

У світовій практиці одним із провідних інструментів оцінювання якості освіти є міжнародне дослідження PISA (OECD) [12], що визначає рівень читачкої, математичної та природничо-наукової грамотності учнів. Україна бере участь у цьому дослідженні з 2018 року, що дає змогу об'єктивно оцінювати ефективність національної освітньої політики та окреслювати напрями модернізації змісту освіти.

Відповідно до рекомендацій UNESCO (2022) [18], забезпечення якості шкільної освіти є неможливим без дотримання принципів соціальної рівності, педагогічної автономії та доступу до інноваційних освітніх ресурсів.

Попри позитивні зрушення, система загальної середньої освіти України стикається з низкою викликів [2; 3; 5; 6; 8; 16]. Серед них – нерівність доступу до якісної освіти, особливо у сільських громадах; дефіцит педагогічних кадрів; перевантаження освітніх програм; низький рівень навчальної мотивації учнів; потреба у цифровій трансформації навчального процесу, а також наслідки воєнних дій, що впливають на психологічний стан як учнів, так і педагогів.

У цих умовах особливої актуальності набувають заходи з підтримки педагогічних працівників, розвиток дистанційних і змішаних форм навчання, а також запровадження гнучких освітніх траєкторій, які забезпечують індивідуалізацію та доступність якісної освіти для кожної дитини.

Здійснений аналіз дозволяє виділити практичні напрями вдосконалення системи забезпечення якості освіти. Зазначимо, що вдосконалення системи забезпечення якості освіти вимагає комплексного підходу, який охоплює управлінські, педагогічні, технологічні, соціальні та психологічні аспекти. Реалізація практичних кроків у цьому напрямі передбачає впровадження ефективних механізмів управління, розвиток професійної компетентності педагогів, цифрову трансформацію освітнього процесу, формування партнерських взаємовідносин і забезпечення інклюзивного та психологічно комфортного середовища навчання.

Одним із ключових напрямів удосконалення є *розбудова системного управління якістю освітнього процесу*. Це передбачає впровадження внутрішніх систем забезпечення якості освіти в закладах, що ґрунтуються на регулярному самооцінюванні діяльності, аналізі результатів освітньої роботи та використанні доказових даних для прийняття управлінських рішень. Важливе значення має також застосування інструментів аудиту, моніторингу ефективності освітніх програм і контролю відповідності освітніх результатів визначеним стандартам [16].

Важливою умовою підвищення якості освіти є постійний *розвиток професійної майстерності педагогічних працівників*. Для цього необхідно впроваджувати системи наставництва, створювати педагогічні хаби та забезпечувати можливості для неперервної професійної освіти. Ефективними інструментами розвитку педагогічних компетентностей є використання кейс-методів, мікротренінгів, майстер-класів та інших інтерактивних форм навчання, що сприяють обміну досвідом і підвищенню педагогічної культури.

Цифрова трансформація освіти виступає одним із пріоритетних напрямів сучасного розвитку шкільної системи. Вона передбачає активне використання освітніх онлайн-платформ, впровадження дистанційного та змішаного навчання, інтеграцію технологій EdTech у навчальний процес. Одночасно важливим завданням є моніторинг навчальних досягнень учнів за допомогою цифрових інструментів, що забезпечують прозорість, об'єктивність і своєчасність оцінювання результатів навчання.

Однією з умов ефективного управління якістю освіти є *налагодження партнерських відносин* між усіма учасниками освітнього процесу. До цього процесу доцільно активно залучати батьків, представників місцевих громад, органів влади та бізнесу. Така взаємодія сприяє створенню відкритої системи оцінювання якості освіти, у якій відповідальність за результати навчання розподіляється між школою, сім'єю та суспільством. Партнерство з місцевими громадами також дає змогу забезпечити додаткові ресурси для розвитку освітнього середовища.

Необхідною умовою якісної освіти є *забезпечення інклюзивності та психоемоційного благополуччя* учасників освітнього процесу. Важливими завданнями у цьому контексті виступають створення сприятливого середовища для соціальної адаптації учнів, надання психологічної підтримки та впровадження гнучких освітніх траєкторій. Особливу увагу слід приділяти підтримці дітей з особливими освітніми потребами, а також учнів із кризових регіонів, для яких індивідуалізація навчання виступає засобом подолання соціальних і психологічних бар'єрів.

Таким чином, практичні напрями вдосконалення системи забезпечення якості освіти охоплюють широкий спектр дій, спрямованих на створення інноваційного, гнучкого та гуманістично орієнтованого освітнього простору, який відповідає потребам сучасного суспільства.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Якість освіти є стратегічною категорією, що визначає ефективність реалізації реформ у системі шкільної освіти та формує підґрунтя для сталого розвитку суспільства. Сучасна школа має забезпе-

чувати такі умови навчання, за яких кожен учень здобуває не лише необхідні знання, а й розвиває компетентності, що дозволяють успішно діяти в умовах демократичного суспільства та глобалізованого світу. Ефективне управління якістю освіти можливе лише за умови впровадження системного підходу, заснованого на партнерстві, прозорості освітніх процесів і безперервному професійному зростанні педагогічних працівників. У цьому контексті підвищення якості шкільної освіти розглядається як стратегічна інвестиція у майбутнє держави, розвиток її людського капіталу, культурної ідентичності та соціальної згуртованості.

До ключових компонентів якості шкільної освіти належать: *освітній зміст і результати навчання* (компетентісно орієнтований, практичний та гнучкий зміст освіти; розвиток ключових компетентностей: критичне мислення, громадянська активність, ініціативність; порівняння з міжнародними стандартами PISA); *професійна компетентність педагогів* (фасилітатор навчання, цифрова грамотність, диференційоване навчання; постійне підвищення кваліфікації через тренінги, онлайн-курси, педагогічні хаби); *освітнє середовище та безпечні умови* (інклюзивність, мотивація, психологічний комфорт; роль емоційного добробуту у формуванні навчальної ефективності); *управління та моніторинг якості* (планування, моніторинг, аналіз результатів, прийняття рішень на основі доказових даних; самооцінювання школи, внутрішні аудити, прозорість управлінських процесів).

У перспективі подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розробку індикаторів “цифрової готовності” закладів освіти, створення методик оцінювання психосоціального добробуту учнів, аналіз ефективності програм підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, а також на розробку моделей інтеграції внутрішніх і зовнішніх показників якості освіти. Здійснення таких досліджень сприятиме формуванню цілісної системи оцінювання та управління якістю шкільної освіти в Україні відповідно до міжнародних освітніх стандартів.

ЛІТЕРАТУРА

- Біляковська О.О. Якість освіти: до генези поняття. *Педагогічні науки: Збірник наукових праць*. 2017. Вип. LXXVI. С. 24–28.
- Виклики та проблеми розвитку вищої освіти України в умовах російсько-української війни (2014–2025). URL: <https://lnk.ua/k4kjQXaNL> (дата звернення: 30.10.2025).
- Ілійчук Л. Забезпечення якості вищої освіти в умовах воєнного стану: результати інформаційно-аналітичних досліджень. *Теорія та практика підготовки фахівців*. № 1–2 (11–12). 2023. С. 47–55.
- Магукова Г.І. Теоретичні аспекти забезпечення якості освіти: поняття, критерії, показники. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. 2018. № 131. С. 218–226.

5. Мельник М.Ю. Освіта в умовах воєнного часу: результати опитування. *Вісник НАПН України*. 2022. № 4(1). С. 1–8.

6. Методичні рекомендації з питань формування системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.11.2020. № 1480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1480729-20#Text>.

7. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://lnk.ua/aV7ob5aV1>.

8. Переосмислення нашого майбутнього разом: новий суспільний контракт на освіту. *Звіт. KATECO: Каталонська організація освіти, науки та культури*. URL: <https://catesco.org/en/recurs/reimaging-junts-els-nostres-futurs-un-nou-contracte-social-per-a-leducacio/> (дата звернення: 28.10.2025).

9. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>.

10. Про повну загальну середню освіту. *Закон України* від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/t200463>.

11. Прудченко І., Шкатула О., Базелюк Ю. Вплив російсько-української війни на систему вищої освіти в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 53, том 2. С. 269–267.

12. Результати міжнародного дослідження якості освіти PISA 2022. URL: <https://mon.gov.ua/news/rezultati-mizh-narodnogo-doslidzhennya-yakosti-osviti-pisa-2022> (дата звернення: 27.10.2025).

13. Савченко О. Якість початкової освіти: сутність і чинники впливу. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2009. № 4. С. 4–11.

14. Солодчук А. Вплив воєнного стану на якість вищої освіти: досвід українських університетів. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 11 (45). С. 817–830.

15. Стеблицький А. Чинники забезпечення якості вищої освіти. *Збірник наукових праць*. 2020. № 33 (1). С. 31–40.

16. Чижевський Б.Г. Особливості управління трансформаційними процесами у закладах загальної середньої освіти. *Вісник післядипломної освіти: збірник наукових праць. Серія “Педагогічні науки”*. 2024. Вип. 29 (58). С. 200–254.

17. OECD. *PISA 2022 Results: Learning During and Beyond COVID-19*. Paris: OECD Publishing, 2023. pp. 458. URL: <https://lnk.ua/B4ORWJZNG>.

18. UNESCO. *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris: UNESCO, 2022. pp. 186. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707.locale=en>.

REFERENCES

- Bilyakovska, O.O. (2017). Yakist osvity: do henezy ponyattya [Quality of education: to the genesis of the concept]. *Pedagogical Sciences: Collection of Scientific Papers*. Issue LXXVI. pp. 24–28. [in Ukrainian].
- Vyklyky ta problemy rozvytku vyshchoyi osvity Ukrayiny v umovakh rosiysko-ukrayinskoyi viyny (2014–2025) [Challenges and problems of the development of higher education in Ukraine in the context of the Russian-Ukrainian war (2014–2025)]. Available at: <https://lnk.ua/k4kjQXaNL>. [in Ukrainian].

3. Ilychuk, L. (2023). Zabezpechennya yakosti vyshchoyi osvity v umovakh voyennoho stanu: rezultaty informatsiyno-analitychnykh doslidzen [Ensuring the quality of higher education in martial law: results of information and analytical research]. *Theory and practice of specialist training*. No. 1–2 (11–12). pp. 47–55. [in Ukrainian].
4. Matukova, H.I. (2018). Teoretychni aspekty zabezpechennya yakosti osvity: ponyattya, kryteriyi, pokaznyky [Theoretical aspects of ensuring the quality of education: concepts, criteria, indicators]. *Economic Space: Collection of Scientific Papers*. No. 131. pp. 218–226. [in Ukrainian].
5. Melnyk, M. Yu. (2022). Osvita v umovakh voyennoho chasu: rezultaty opytuvannya [Education in wartime conditions: survey results]. *Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*. No. 4 (1). pp. 1–8. [in Ukrainian].
6. Metodichni rekomendatsiyi z pytan formuvannya systemy zabezpechennya yakosti osvity u zakladakh zahalnoyi serednoyi osvity [Methodological recommendations on the formation of a system for ensuring the quality of education in general secondary education institutions]. *Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 30.11.2020*. No. 1480. [in Ukrainian].
7. Nova ukrayinska shkola [New Ukrainian School]. *Conceptual Principles of Secondary School Reform*. Available at: <https://lnk.ua/aV7ob5aV1> [in Ukrainian].
8. Pereosmyslennya nashoho maybutnoho razom: novyy suspilnyi kontrakt na osvitu [Reimagining our future together: a new social contract for education]. *Report. CATESCO: Catalan Organization of Education, Science and Culture*. (Accessed 28 Oct. 2025) Available at: <https://catesco.org/en/recurs/reimagine-junts-els-nostres-futurs-un-nou-contracte-social-per-a-leducacio>. [in Ukrainian].
9. Pro osvitu [On Education]. Law of Ukraine 05.09.2017. No 2145-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru> [in Ukrainian].
10. Pro povnu zahalnu serednyu osvitu [On complete general secondary education]. Law of Ukraine 16.01.2020. No 463-IX. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/t200463> [in Ukrainian].
11. Prudchenko, I., Shkatula, O. & Bazelyuk, Yu. (2022) Vplyv rosiysko-ukrayinskoyi viyny na systemu vyshchoyi osvity v Ukrayini. [The impact of the Russian-Ukrainian war on the system of higher education in Ukraine]. *Current Issues in the Humanities*. Issue 53. Vol. 2. pp. 269–267. [in Ukrainian].
12. Rezultaty mizhnarodnoho doslidzhennya yakosti osvity PISA 2022 [Results of the international study of the quality of education PISA 2022]. (Accessed 27 Oct. 2025) [in Ukrainian].
13. Savchenko, O. (2009) Yakist pochatkovoyi osvity: sutnist i chynnyky vplyvu [The quality of primary education: essence and factors of influence]. *Scientific notes of Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University. Series: Pedagogy*. No 4. p. 4–11. [in Ukrainian].
14. Solodchuk, A. (2024) Vplyv voyennoho stanu na yakist vyshchoyi osvity: dosvid ukrayinskykh universytetiv [The impact of martial law on the quality of higher education: the experience of Ukrainian universities]. *Prospects and innovations of science*. No. 11 (45). pp. 817–830. [in Ukrainian].
15. Steblytskyi, A. (2020). Chynnyky zabezpechennya yakosti vyshchoyi osvity [Factors of ensuring the quality of higher education]. *Collection of scientific papers*. No. 33 (1). pp. 31–40. [in Ukrainian].
16. Chyzhevskiy, B.H. (2024). Osoblyvosti upravlinnya transformatsiynymi protsesamy u zakladakh zahalnoyi serednoyi osvity [Peculiarities of management of transformational processes in institutions of general secondary education]. *Bulletin of postgraduate education: collection of scientific works. Series "Pedagogical Sciences"*. Issue 29 (58). pp. 200–254 [in Ukrainian].
17. OECD. *PISA 2022 Results: Learning During and Beyond COVID-19*. Paris: OECD Publishing, 2023. pp. 458. Available at: <https://lnk.ua/B4ORWJZNG> [in English].
18. UNESCO. *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris: UNESCO, 2022. pp. 186. Available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf00000379707.locale=en> [in English].

Стаття надійшла до редакції 23.09.2025

“Уся наша гідність у тому, що ми здатні мислити. Намагатимемося мислити правильно: у цьому основа моралі”.

Блез Паскаль
французький філософ, письменник

“Немає іншої моралі, крім тієї, яка ґрунтується на принципах розуму і впливає з природної схильності людини до добра”.

П'єр Бейль
французький філософ, літератор

“Ще, що ми знаємо, – обмежене, а чого не знаємо, – безмежне”.

Сократ
давньогрецький філософ

